

Sociale impacts evalueren en opvolgen

Duurzaam bosbeheer moet rekening houden met de effecten die de verschillende bosbouwactiviteiten kunnen hebben – zowel op het milieu als op de mensen.

De Principes en Criteria van FSC vragen aan bosbouwers om rekening te houden met 'sociale impacts' bij het beheren van hun bos. Dit impliceert dat sociale effecten opgevolgd moeten worden en dat de resultaten van de evaluaties opgenomen moeten worden in de planning en activiteiten.

Sociale impacts: Mensen en Gemeenschappen

Om zijn bos duurzaam te beheren moet een bosbouwer verder denken dan zijn eigen bos. Hij zou moeten nadenken over hoe zijn activiteiten andere mensen kunnen beïnvloeden. Als de manier waarop het bos beheerd wordt veranderingen veroorzaakt in het leven van individuen of gemeenschappen, dan zijn deze veranderingen 'sociale impacts'. Sociale impacts kunnen positief of negatief zijn, opzettelijk of onopzettelijk.

FSC verwacht dat er rekening mee gehouden wordt met de sociale impacts, dat ze opgevolgd worden en dat voor elke negatieve verandering geprobeerd wordt deze te minimaliseren of elimineren.

Er zijn vier kernstappen bij het evalueren en opvolgen van sociale impacts:

- Overeenkomen welke positieve sociale impacts men wil bereiken
- Ontdekken welke andere sociale impacts bestaan en op wie ze invloed hebben
- De impacts bespreken met de getroffen
- Actie ondernemen om de negatieve impacts van het bosbeheer te reduceren of teniet te doen

Hoe sociale impacts evalueren en opvolgen

Men moet proberen te achterhalen

- Wie getroffen zou kunnen worden
- Of en hoe zij getroffen worden
- Wanneer negatieve impacts gevonden worden, wat men kan doen om deze te reduceren of teniet te doen

Het zou dan nodig kunnen zijn veranderingen in uw manier van werken of bosbeheerplan door te voeren, om waar mogelijk alle negatieve effecten te reduceren of teniet te doen.

Het is belangrijk dat u praktische technieken toepast – aangepast aan uw situatie- om te achterhalen welke sociale impacts uw bosbouwactiviteiten kunnen hebben, en om uw praktijken te veranderen wanneer u negatieve sociale effecten opmerkt.

Wie wordt waarschijnlijk beïnvloed?

Het type mensen of groepen die de impacts van beginnende of veranderende bosbouwactiviteiten zouden kunnen voelen zijn:

- Arbeiders (in het bos, op productiesites)
- Buren (aangrenzende grondeigenaren, naburige gemeenschappen en dorpen)
- Eender welke lokale bevolking die afhankelijk is van watertoevoer uit het bos
- Eender welke lokale bevolking die traditioneel toegang had tot het bos (bv. voor de jacht, voor verzamelen, voor spiritueel of religieus gebruik, voor recreatie of als doorgangsroute naar een andere plek).

Wees zeker dat u met al deze groepen rekening hebt gehouden wanneer u de sociale impacts van uw activiteiten onderzoekt.

Overleg

Het zal u helpen wanneer alle lagen van de gemeenschap betrokken worden bij gesprekken over bosgebruik, toegankelijkheid van het bos en het bos als bedrijf. Op die manier zullen enige negatieve gevolgen van bosbeheer gemakkelijker ontdekt worden.

Een veelvoorkomende uitdaging is om rekening te houden met het bosgebruik van de meest gemarginaliseerde lagen van de gemeenschap zoals ouderen, vrouwen en immigranten. Doordat deze groepen vaak afhankelijk zijn van het bos voor seizoensgebonden inzameling van producten (bv. brandhout, voedsel) komen zij vaak het minst in aanmerking om deel te nemen aan de formele beslissingsgesprekken van de gemeenschap.

Wees zeker dat u met deze groepen hebt overlegd en rekening houdt met hun bezorgdheden bij het opstellen van het bosbeheerplan.

Speciale aandacht zou besteed moeten worden aan overleg met de inheemse volkeren over het bosgebruik. Zij worden vaak – o.w.v. taalkundige of culturele redenen- voorbijgegaan bij de overlegprocessen. Men zou rekening moeten houden met hun traditionele gebruiken en speciale plaatsen in het bos.

Bosbeheersmaatregelen mogen niet plaatsvinden op eigendommen van inheemse volken, tenzij men hun voorafgaande, kosteloze en onderbouwde toestemming heeft verkregen.

Verwachtingen voor kleine en weinig intensief beheerde bossen

Het opvolgen van de sociale impacts zou aangepast moeten zijn aan de schaal, intensiteit en diversiteit van het bosbeheer.

Het opvolgen van sociale impacts zou toegepast moeten worden door ondernemingen van alle grootteordes; van kleine bossen, of toch deze met enkel een lage intensiteit van exploitatie, wordt daarentegen verwacht dat ze hieraan minder tijd en middelen besteden dan grote intensieve bosondernemingen.

Voor grotere bedrijven kan het nodig zijn dat een externe firma de sociale effecten rapportering (voor de start van de activiteiten) of de sociale effecten evaluatie (periodisch) uitvoert. Voor kleine individuele of laag intensieve activiteiten is het vaak meer aangewezen om een simpele opvolging van de sociale impacts op regelmatige basis uit te voeren.

In alle gevallen is overleg en dialoog zeer belangrijk. Men moet opinies van andere mensen horen en mogelijke problemen met hen bespreken. Naast het identificeren van de impacts van uw bosbeheer, kan overleg ook mogelijke antwoorden geven over het verminderen of teniet doen van negatieve impacts.

Documentatie

De mate waarin het opvolgen van de sociale impacts gedocumenteerd moet worden, hangt waarschijnlijk af van de schaal, intensiteit en ook de context. Meestal verwachten de certificeerders niet van een kleine gemeenschap of een groep dorpsbewoners die op kleine schaal noten en fruit verzamelen, dat ze geschreven rapporten hebben over de sociale impacts. In sommige gevallen is het voldoende om het verslag van een gemeenschapsvergadering te tonen waar de sociale impacts en methodes om deze aan te pakken werden besproken en overeengekomen. Als alternatief kan het voor uw situatie aangewezen zijn om een simpele tabel voor te bereiden waarop de betrokken groepen, de impacts, en uw oplossingen getoond worden. Het belangrijkste is dat u kan tonen dat u een oogje in het zeil houdt op de sociale problemen en dat u waar nodig uw observaties heeft omgezet in praktische veranderingen in het bosbeheer en bosactiviteiten.

Welk soort impacts komen vaak voor?

Het is nodig dat u voor uzelf ontdekt welk soort positieve en negatieve effecten uw bosbeheer exact heeft op andere mensen. De tabel hieronder toont enkele veelvoorkomende voorbeelden.

Type van probleem	Voorbeeld van positieve impacts	Voorbeeld van negatieve impact
Werkgelegenheid	Lokale jobs creëren	Het aantal nieuwe jobs reduceren door nieuwe technieken in de zagerij
Gezondheid	Toegang hebben tot verzorging o.w.v. tewerkstelling in de bosbouw	Ongevallen in het bos of in de zagerij
Landgebruik/ toegankelijkheid	De traditionele plaatsen voor paddenstoelen of fruitpluk toegankelijk maken en beschermen voor schade van exploitatie	Het verhinderen van de traditionele toegang van inheemse volkeren tot het bos
Vervuiling (lawaai, lucht etc.)	De onderneming luistert naar lokale bewoners en komt overeen om lawaai en stof van voorbijrijdend zwaar verkeer in de dorpen te beheersen door het invoeren van een lagere maximumsnelheid	Het gebruik van pesticiden of ontbreken van brandstoftanks vervuult de waterlopen
Water	Een duurzaam beheer van de bronnen en waterlopen verbetert de kwaliteit van het water voor lokale volkeren	Slecht water management leidt tot watertekorten stroomafwaarts (bv. onvoldoende bescherming van bronnen, het gebruik van watervragende soorten in regio's met waterschaarste)

Bosbouw in gemeenschap

Vermijd in de val te trappen door te denken dat uw veranderingen voor een verbeterd bosbeheer automatisch 'positief zijn voor de gemeenschap' enkel omdat het bos in eigendom is of beheerd wordt in gemeenschap. Hoewel dit vaak het geval is zijn gemeenschappen ook zo divers dat je niet zomaar mag 'aannemen' dat iedereen positief beïnvloed wordt. U zou moeten controleren of uw goedbedoelde veranderingen in het bosbeheer geen negatieve impacts hebben op sommige leden van de gemeenschap. Hoe meer mensen deelnemen aan uw activiteiten ter opvolging en evaluatie van de sociale impacts, hoe nuttiger de resultaten kunnen zijn en hoe doeltreffender de communicatie naar de bevolking toe.

Tips voor sociale effecten opvolging, evaluatie en rapportering

Consulter anderen. FSC vereist dat er overlegd wordt met mensen (zowel mannen als vrouwen) die rechtstreeks beïnvloed kunnen worden door uw bosbouwonderneming

Verzamel geen informatie die u niet nodig heeft of die u niet kan gebruiken: hou het simpel & relevant! U heeft waarschijnlijk geen behoefte aan en uitvoerige socio-economische analyse: een lijst met de voornaamste bezorgdheden, gebaseerd op overleg en kennis, zullen meer succesvol zijn.

Bespreek de resultaten! Ga verder dan gewoon de resultaten te verzamelen en te klasseren: bespreek wat ze betekenen en hoe je de problemen kan oplossen.

Gebruik de resultaten! De aanzet om sociale impacts te bestuderen is net om te achterhalen welke veranderingen doorgevoerd moeten worden in het bosbeheer. Als je dus problemen tegenkomt, los ze dan ook op!

Relevante delen van de FSC Principes en Criteria (gedeeltelijke tekst)

Principle 3: Indigenous Peoples' Rights. The legal and customary rights of indigenous peoples to own, use and manage their lands, territories and resources shall be recognized and respected.

[all 4 criteria of Principle 3 refer to respecting indigenous peoples rights. Therefore where indigenous peoples are found, consultation with them must therefore play a central role in any social impact assessment and monitoring]

Principle 4: Community Relations and Workers Rights 4.4:

Management planning and operations shall incorporate the results of *evaluations of social impact*. *Consultations shall be maintained with people and groups (men and women) directly affected by management operations.*

Principle 7: Management Plan 7.2

The management plan shall be periodically revised to incorporate the results of *monitoring*, or new scientific and technical information, as well as to respond to changing environmental, social and economic *circumstances*.

Principle 8: Monitoring and Assessment *Monitoring shall be conducted – appropriate to the scale and intensity of forest management – to assess the condition of the forest, yields of forest products, chain of custody, management activities and their social and environmental impacts.*

8.2 Forest management should include the research and data collection needed to *monitor*, at a minimum the following indicators:

d) *environmental and social impacts of harvesting and other operations*

10 Plantations 10.

8 *Appropriate to the scale and diversity of the operation, monitoring of plantations shall include regular assessment of potential on-site and off-site ecological and social impacts [...] Special attention will be paid to social issues of land acquisition for plantations, especially the protection of local rights of ownership, use or access.*

Groeps certificering en sociale impacts

Groeps certificering is een manier voor meerdere bosbouwbedrijven om gecertificeerd te zijn onder één enkel certificaat (zie 'Nota 1 Groeps certificering' voor meer informatie).

Gecertificeerde groepen kunnen elke grootte aannemen en kunnen uit bossen bestaan van verschillende groottes. Er is veel variatie onder gecertificeerde groepen: ze verschillen in de manier waarop ze georganiseerd zijn, de grootte en intensiteit van de bosbouwactiviteiten, het type bos, hoe dicht de bossen van de leden bij elkaar gelegen zijn, en hoe hard ze samenwerken op collectieve beslissingen te nemen.

Doordat er zo veel variatie bestaat, behandelen de verschillende groepen de sociale problemen en het opvolgen van sociale impacts op verschillende manieren. De groepsmanager, groepsleden en certificeerder moeten de specifieke omstandigheden bekijken en overeenkomen hoe de sociale impacts van het bosbeheer van de groep best geëvalueerd en opgevolgd worden. Het wordt aanbevolen dat de groepsmanager optekent hoe de opvolging zal plaatsvinden (hetzij bij individuele groepsleden, hetzij centraal), zodat de verantwoordelijkheid voor opvolging en aanwijzing van sociale impacts duidelijk is en door iedereen goed begrepen wordt.

Voor de groepen waarvan de bossen van de leden geografisch dicht bij elkaar liggen – zoals wanneer iedereen een deel van een groter bos beheert – zou het kostenefficiënt kunnen zijn om de informatie over sociale impacts te verzamelen in groep, en om collectief te overleggen met burens en bosgebruikers. Voor groepen waarvan de leden meer verspreid zijn, kan het beter zijn om hun burens zelf te benaderen. Gebruik de methode die het meest aangepast is aan uw situatie.

Definities

Sociale impacts (ook **effecten** of **gevolgen** genoemd) verwijzen naar **veranderingen** voor individuen en gemeenschappen als gevolg van acties die de manier van leven, werken, spelen, organiseren etc. wijzigen. Deze veranderingen kunnen opzettelijk zijn of onopzettelijk. Ze kunnen positief zijn of negatief.

Een **evaluatie van sociale impacts** is meestal een analyse van **wat er gebeurt is** binnen een bepaalde tijdsperiode. Het kijkt terug op de sociale impacts die zijn voorgekomen als gevolg van uitgevoerde activiteiten.

Opvolgen van sociale impacts is **de regelmatige verzameling** van informatie over sociale problemen. Het is een manier om te zien welke effecten – zowel positieve als negatieve – de activiteiten van de bosbouwsector hebben.

Sociale effecten rapportering (Eng. Social Impacts Assessment of kortweg SIA) zijn meer formele analyses van de sociale impacts van **voorgestelde** activiteiten. Ze zijn een manier om **op voorhand** de mogelijke impacts van een voorgesteld bosbouwproject, -ingreep of verandering in beleid op de mensen en gemeenschappen te overwegen. Hoewel de globale FSC Principes en Criteria niet vereisen dat SIA's worden uitgevoerd, kunnen sommige nationale FSC standaards dit toch specificeren.

more information:

www.fsc.org/smallholders

developed by
ProForest
www.proforest.net

October 2008